

การน้อมนำพระราชโบายด้านการศึกษาสู่การปฏิบัติเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการแยกขยะของเด็ก
ปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลกระดังงา จังหวัดสมุทรสงคราม

The Introduction of Educational Scholars into Practice to Promote Garbage
Separation Behavior of Early Childhood in Child Development Center,
Kradangnga Municipality, Samut Songkhram Province.

อภิชาติ เสนะนันท์, ศุภรสมิ์ ศิริพทธิพันธ์ กาญจนา สังข์ผาต

และนางไพเราะ สุดสงวน

Apichatlena@gmail.com

09-7120-8452

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้ดูแลเด็กด้านการส่งเสริมพฤติกรรมการแยกขยะของเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลกระดังงา จังหวัดสมุทรสงคราม 2) ศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมครูผู้ดูแลเด็กด้านการส่งเสริมพฤติกรรมการแยกขยะของเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลกระดังงา จังหวัดสมุทรสงคราม และ 3) ศึกษาพฤติกรรมการแยกขยะของเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลกระดังงา จังหวัดสมุทรสงคราม หลังได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จากครูผู้ดูแลเด็กที่เข้ารับฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้ดูแลเด็กด้านการส่งเสริมพฤติกรรมการแยกขยะ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลกระดังงา จำนวน 34 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) หลักสูตรฝึกอบรมครูผู้ดูแลเด็กด้านการส่งเสริมพฤติกรรมการแยกขยะ ของเด็กปฐมวัย 2) แบบประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้ดูแลเด็กด้านการส่งเสริมพฤติกรรมการแยกขยะของเด็กปฐมวัย และ 3) แบบสังเกตพฤติกรรมการแยกขยะ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบของ The Pairs Samples t – test ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้ดูแลเด็กด้านการส่งเสริมพฤติกรรมการแยกขยะของเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลกระดังงา จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมครูประกอบด้วย 3 หน่วยคือ 1) ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับขยะ 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อคัดแยกขยะ และ 3) การวัดและประเมินผลพฤติกรรมการแยกขยะ

2. ผลการประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้ดูแลเด็กด้านการส่งเสริมพฤติกรรมการแยกขยะของเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลกระดังงา จังหวัดสมุทรสงคราม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

3. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการแยกขยะของเด็กปฐมวัย พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพฤติกรรมหลังจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมแยกขยะ

คำสำคัญ: หลักสูตรฝึกอบรม, พฤติกรรมการแยกขยะ

Abstract

The purpose of this research were to: 1) develop a curriculum to train child care teachers in promoting the waste separation behavior of children Child Development Center, Kradangnga Municipality, Samut Songkhram Province, 2) the results of the experiment using the training program for child care teachers in promoting the waste separation behavior of children in Child Development Center, Kradangnga Municipality, and 3) study the behavior of child waste separation Child Development Center, Kradangnga Municipality Samut Songkhram Province after receiving the learning experience from the teacher. The population used in education was 34 early childhood in Child Development Center, Kradangnga Subdistrict Municipality. The research instruments consisted of 1) training courses for teachers, child care administrators in promoting garbage separation behavior, 2) the evaluation form for curriculum for training of child care teachers in the promotion of garbage separation behaviors of preschool children, and 3) observation of garbage separation behavior Statistics used in data analysis include Average score standard deviation And the tests of The Pairs Samples t - test. The results were as follow:

1. The results of curriculum development for training of child care teachers in promoting garbage separation behavior of preschool children Child Development Center, Kradangnga Municipality Samut Songkhram province found that the teacher training program consisted of 3 units: 1) general knowledge about garbage, 2) organizing learning activities for waste separation, and 3) measuring and evaluating waste management committee.

2. The result of the evaluation of the training program for teachers of child care providers in promoting the waste separation behavior of children in Child Development Center, Kradangnga Municipality Samut Songkhram Province, at the highest level When considering each item, it was found that it was at the highest level as much as possible.

3. The comparison of garbage separation behavior of preschool children Found that there was a significant difference at the level of .01. The behavior after organizing activities was higher than before the waste separation activities.

Keywords: training course, waste separation behavior.

ความเป็นมาของปัญหา

สภาพปัญหาขยะมูลฝอยเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความเดือดร้อนของชุมชนและมีแนวโน้มว่าจะรุนแรงและขยายพื้นที่ออกไปสู่สังคมในชนบท ดังนั้น ทั้งในส่วนของภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กร ชุมชนและประชาชนทุกคนจะต้องให้ความสำคัญ มีจิตสำนึกในการหาแนวทางการแก้ไขและยุทธวิธีารรูปแบบต่าง ๆ ที่สามารถควบคุมจัดการกับปัญหาขยะมูลฝอยให้ลดน้อยลงและหมดไปมากที่สุด

จากการศึกษาปัญหาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลกระดังงา จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังไม่มีการพัฒนาหลักสูตรการส่งเสริมพฤติกรรมกรรมการแยกขยะของเด็ก ทำให้เด็กไม่สามารถแยกขยะอย่างเหมาะสมได้ ดังนั้น ในการประชุมครู ผู้ปกครอง และท้องถิ่นเพื่อกำหนดประเด็นในการทำวิจัย เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม พ.ศ. 2561 ณ ห้องประชุมเทศบาลตำบลกระดังงา จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่าที่ประชุมครู ผู้ปกครอง และท้องถิ่นมีความต้องการให้การนำพระราชบัญญัติการศึกษาเป็นประเด็นในการวิจัยครั้งนี้คือ เป็นพลเมืองดี หมายถึง การเป็นพลเมืองดีเป็นหน้าที่ของทุกคน สถานศึกษาและสถานประกอบการต้องส่งเสริมให้ทุกคนมีโอกาสทำหน้าที่พลเมืองดี การเป็นพลเมืองดีหมายถึงการมีน้ำใจ มีความเอื้ออาทร ต้องทำงานอาสาสมัคร งานบำเพ็ญประโยชน์ “เห็นอะไรที่จะทำเพื่อบ้านเมืองได้ก็ทำ” ซึ่งปัญหาของชุมชนคือเรื่องการแยกขยะที่ไม่ได้ดำเนินการกันแม้จะมีถังขยะแยกสีให้ ที่ประชุมจึงต้องการพัฒนาเด็กให้สามารถแยกขยะได้ถูกต้องและทำอย่างต่อเนื่องที่บ้านด้วย แต่ประเด็นสำคัญคือครูผู้ดูแลเด็กไม่เข้าใจวิธีสอนให้เด็กแยกขยะ จึงควรเริ่มต้นตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้ดูแลเด็กให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการแยกขยะได้ถูกต้อง ประกอบกับงานวิจัยของ งานวิจัยของ กัลยรัตน์ ดารา (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนากิจกรรมคัดแยกประเภทขยะมูลฝอย ของผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลตำบลมหาสาร อำเภอมหาสารคาม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ระดับความรู้และทัศนคติของผู้นำชุมชนเกี่ยวกับการคัดแยกประเภทขยะมูลฝอยก่อนและหลังเข้าร่วมกระบวนการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งให้เห็นว่า การจะทำให้การแยกขยะประสบความสำเร็จ ต้องสร้างความรู้ การปฏิบัติ และทัศนคติที่ดี ผ่านครูผู้ดูแลเด็กไปสู่เด็กปฐมวัย

วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้ดูแลเด็กเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมกรรมการแยกขยะของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ซึ่งส่งผลให้เด็กมีความรู้ เกิดจิตสำนึก มีพฤติกรรมกรรมการแยกขยะที่เหมาะสม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

เพื่อเป็นการตอบสนองคำถามการวิจัย และเป็นแนวทางการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้ดูแลเด็กด้านการส่งเสริมพฤติกรรมกรรมการแยกขยะของเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลกระดังงา จังหวัดสมุทรสงคราม
2. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมครูผู้ดูแลเด็กด้านการส่งเสริมพฤติกรรมกรรมการแยกขยะของเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลกระดังงา จังหวัดสมุทรสงคราม

3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการแยกขยะของเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลกระดังงา จังหวัดสมุทรสงคราม หลังได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จากครูผู้ดูแลเด็กที่เข้ารับฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้ดูแลเด็กด้านการส่งเสริมพฤติกรรมการแยกขยะ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประเภทของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ที่มีตัวแปรต้นเป็นหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้ดูแลเด็กด้านการส่งเสริมพฤติกรรม การแยกขยะของเด็ก มี 4 หัวข้อดังนี้คือ 1) ความรู้เรื่องขยะ การรักษาความสะอาดแก่ชุมชน 2) การกำจัดขยะให้ถูกวิธี 3) ประเภทของขยะ และ 4) กิจกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อแยกขยะ ส่วนตัวแปรตาม เป็นพฤติกรรมการแยกขยะของเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลกระดังงา จังหวัดสมุทรสงคราม

2. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลกระดังงา จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 34 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 3 ชนิดได้แก่ 1) หลักสูตรฝึกอบรมครูผู้ดูแลเด็กด้านการส่งเสริมพฤติกรรมการแยกขยะ ของเด็กปฐมวัย 2) แบบประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้ดูแลเด็กด้านการส่งเสริมพฤติกรรมการแยกขยะของเด็กปฐมวัย และ 3) แบบสังเกตพฤติกรรมการแยกขยะ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอนคือ

4.1 ขั้นการทดลองใช้ชุดกิจกรรม ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการแยกขยะ โดยให้ครูผู้ดูแลเด็กบันทึกผลด้วยแบบสังเกตก่อนการใช้ฝึกกิจกรรม จากนั้นครูผู้ดูแลเด็กดำเนินการสอนตามคู่มือจนครบทุกกิจกรรมเป็นเวลา 10 สัปดาห์แล้วครูผู้ดูแลเด็กก็จะบันทึกผลการสังเกตหลังการใช้ชุดกิจกรรมลงในแบบบันทึก ผู้วิจัยก็จะนำผลที่ได้จากแบบบันทึกผลมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 หาค่าสถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 ทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัย ก่อน และหลังการทดลองโดยใช้การทดสอบ The Pairs Samples t – test

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยจำแนกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้ดูแลเด็กด้านการส่งเสริมพฤติกรรมการแยกขยะของเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลกระดังงา จังหวัดสมุทรสงคราม

ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้ดูแลเด็กด้านการส่งเสริมพฤติกรรมการแยกขยะของเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลกระดังงา จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมครูประกอบด้วย 3 หน่วยคือ 1) ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับขยะ 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อคัดแยกขยะ และ 3) การวัดและประเมินผลพฤติกรรมการแยกขยะ รวมเวลา 12 ชั่วโมง

ตอนที่ 2 ผลการประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้ดูแลเด็กด้านการส่งเสริมพฤติกรรมการแยกขยะของเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลกระดังงา จังหวัดสมุทรสงคราม

การวิเคราะห์ผลการประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้ดูแลเด็กด้านการส่งเสริมพฤติกรรมการแยกขยะของเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลกระดังงา จังหวัดสมุทรสงคราม ผู้วิจัยใช้สถิติพื้นฐานประกอบด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังที่แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้ดูแลเด็กด้านการส่งเสริมพฤติกรรมการแยกขยะของเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลกระดังงา จังหวัดสมุทรสงคราม

N = 15

รายการประเมิน	\bar{X}	SD	ระดับ
1. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจน	2.73	0.46	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรสามารถวัดและประเมินผลได้	2.67	0.49	มากที่สุด
3. เนื้อหาหลักสูตรมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	2.47	0.52	มากที่สุด
4. หลักสูตรกำหนดขอบเขตเนื้อหาหลักสูตร วิธีการพัฒนา กลุ่มเป้าหมาย ระยะเวลาในการดำเนินการ ผลผลิต และผลลัพธ์ที่จะได้รับครบถ้วน	2.60	0.51	มากที่สุด
5. กิจกรรมที่ใช้ในหลักสูตรมีความเหมาะสมกับเนื้อหาและพัฒนาการ	2.67	0.49	มากที่สุด
6. กิจกรรมในหลักสูตรมีความหลากหลายและน่าสนใจ	2.60	0.51	มากที่สุด

ตารางที่ 1 (ต่อ)

N = 15

รายการประเมิน	\bar{X}	SD	ระดับ
7. สื่อที่ใช้ในหลักสูตรมีความเหมาะสมกับเนื้อหาและวัยของผู้เรียน	2.67	0.49	มากที่สุด
8. การวัดและประเมินผลเหมาะสมต่อพัฒนาการของผู้เรียน	2.80	0.41	มากที่สุด
9. การวัดและประเมินผลมีความหลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหา	2.60	0.51	มากที่สุด
10. หลักสูตรกระชับ และอ่านเข้าใจง่าย	2.60	0.51	มากที่สุด
11. สามารถนำหลักสูตรไปสู่งานปฏิบัติได้	2.33	0.49	มาก
12. ระยะเวลาในการพัฒนามีความเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก	2.60	0.51	มากที่สุด
	2.61	0.35	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ผลการประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้ดูแลเด็กด้านการส่งเสริมพฤติกรรมและการแยกขยะของเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลกระดังงา จังหวัดสมุทรสงคราม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 2.61$, $SD = 0.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดถึงมากที่สุด โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ การวัดและประเมินผลเหมาะสมต่อพัฒนาการของผู้เรียน ($\bar{X} = 2.80$, $SD = 0.41$) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจน ($\bar{X} = 2.73$, $SD = 0.46$) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรสามารถวัดและประเมินผลได้ ($\bar{X} = 2.67$, $SD = 0.49$) กิจกรรมที่ใช้ในหลักสูตรมีความเหมาะสมกับเนื้อหาและพัฒนาการ ($\bar{X} = 2.67$, $SD = 0.49$) สื่อที่ใช้ในหลักสูตรมีความเหมาะสมกับเนื้อหาและวัยของผู้เรียน ($\bar{X} = 2.67$, $SD = 0.49$) หลักสูตรกำหนดขอบเขตเนื้อหาหลักสูตร วิธีการพัฒนา กลุ่มเป้าหมาย ระยะเวลาในการดำเนินการ ผลผลิต และผลลัพธ์ที่จะได้รับครบถ้วน ($\bar{X} = 2.60$, $SD = 0.51$) กิจกรรมในหลักสูตรมีความหลากหลายและน่าสนใจ ($\bar{X} = 2.60$, $SD = 0.51$) การวัดและประเมินผลมีความหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหา ($\bar{X} = 2.60$, $SD = 0.51$) หลักสูตรกระชับ และอ่านเข้าใจง่าย ($\bar{X} = 2.60$, $SD = 0.51$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่นๆ คือ เนื้อหาหลักสูตรมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 2.47$, $SD = 0.52$) และสามารถนำหลักสูตรไปสู่งานปฏิบัติได้ ($\bar{X} = 2.33$, $SD = 0.49$)

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาพฤติกรรมการแยกขยะของเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลกระดังงา จังหวัดสมุทรสงคราม หลังได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการแยกขยะของเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลกระดังงา ก่อนและหลังการสอนด้วยกิจกรรมแยกขยะของครูผู้ดูแลเด็ก ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังที่ปรากฏในตาราง 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการแยกขยะของเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลกระดังงา ก่อนและหลังการสอนด้วยกิจกรรมแยกขยะของครูผู้ดูแลเด็ก

การดำเนินการ	\bar{X}	SD	df	t	Sig.
ก่อนดำเนินการ	1.85	0.70	33	3.87*	0.000
หลังดำเนินการ	2.44	0.50			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4.2 แสดงให้เห็นว่า ผลการประเมินพฤติกรรมการแยกขยะของเด็กปฐมวัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.85 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.70 ส่วนผลการประเมินพฤติกรรมการแยกขยะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.44 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.50 เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบกัน พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพฤติกรรมหลังจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมแยกขยะ

อภิปรายผล

จากสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่ามีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาสู่การอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า ผลการประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้ดูแลเด็กด้านการส่งเสริมพฤติกรรมการแยกขยะของเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลกระดังงา จังหวัดสมุทรสงคราม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดถึงมากที่สุดนั้น ทั้งนี้เป็นเพราะว่าหลักสูตรฝึกอบรมที่สร้างขึ้นมีเนื้อหาครอบคลุม และมีขั้นตอนการพัฒนาตามเทคนิคการพัฒนาหลักสูตร จากนั้นได้จัดทำเป็นคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการแยกขยะของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และดำเนินการฝึกอบรมครูผู้ดูแลเด็กเป็นเวลา 12 ชั่วโมง ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะของปัญหาในชุมชน คือ มีการจัดเก็บวันละครั้ง แต่ยังไม่เพียงพอ ปริมาณขยะที่มีเป็นจำนวนมาก และประชาชนในครัวเรือนยังไม่มีการคัดแยกขยะเพื่อให้สะดวกต่อการกำจัด หรือการนำไปใช้ประโยชน์อื่นๆ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิทักษ์ ลีสกุล (2552: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายในเขตเทศบาล ตำบลหมวกเหล็ก อำเภอหมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ที่มีการจัดเก็บขยะมูลฝอยทุกวันก็พอใช้ได้ตามสภาพคือ เก็บทุกเช้าวันละ

ครั้ง วิธีการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนทำโดยใส่ถังขยะของเทศบาลและมีการคัดแยกขยะก่อนที่จะนำมาทิ้ง มีการนำขยะมาทิ้งโดยใส่ถังแยกประเภทขยะ ส่วนวิธีการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลทำโดยการว่าจ้างบริษัทเอกชนมาจัดเก็บขยะ โดยเฉพาะขยะพิษต่าง ๆ การดำเนินการเทศบาลกำจัดขยะมูลฝอยประเภทย่อยสลายได้โดยการฝังกลบและในส่วนที่ไม่ย่อยสลายใช้วิธีเผาด้วยเตาเผาขยะที่ได้มาตรฐาน ไม่ส่งผลกระทบต่อชุมชนในบริเวณใกล้เคียง

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการแยกขยะของเด็กปฐมวัย มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพฤติกรรมหลังจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมแยกขยะ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะของเด็กปฐมวัย ได้มีการฝึกอบรมให้แก่ครูผู้ดูแลเด็ก ซึ่งจะทำให้ครูผู้ดูแลเด็กมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมากขึ้น เพื่อให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้การคัดแยกขยะของเด็กให้มีทั้งการเพิ่มพูนความรู้ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และการสร้างเจตคติ ก็จะทำให้เด็กสามารถจัดการขยะได้ดีขึ้น ซึ่งปัญหาการจัดการขยะนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นพวรรณ ชีระพันธ์เจริญ, สุภารัตน์ชัยกิตติพร และสมปรารถนา สุขเกษม (2551: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมของเยาวชนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละสำหรับข้อมูลเชิงปริมาณ ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้เทคนิคการตรวจสอบสามเส้า การวิเคราะห์เนื้อหาและการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนสาธิตประถมเป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษา ที่มีการบริหารจัดการขยะมูลฝอย โดยบุคลากรในโรงเรียนเท่านั้น และนักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ด้านขยะมูลฝอยระดับดีแต่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในระดับต่ำ ขณะที่โรงเรียนมีความพยายามดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมและการบริหารจัดการด้านขยะมูลฝอยในโรงเรียนบ้างแล้ว แต่ผลการดำเนินงานบางส่วนไม่บรรลุวัตถุประสงค์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลยรัตน์ ดารา (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนากิจกรรมคัดแยกประเภทขยะมูลฝอย ของผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลตำบลมหาสาร อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ผลการวิจัยพบว่า ระดับความรู้ของผู้นำชุมชนเกี่ยวกับการคัดแยกประเภทขยะมูลฝอยก่อนและหลังเข้าร่วมกระบวนการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ระดับทัศนคติของผู้นำชุมชนเกี่ยวกับการคัดแยกประเภทขยะมูลฝอยก่อนและหลังเข้าร่วมกระบวนการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้จะพบได้จากการวิจัยของ นพวรรณ ชีระพันธ์เจริญ และนภัสนันท์ ลิ้มสันติธรรม (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทเยาวชนในการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กรณีศึกษาโรงเรียนเทศบาลสรรพสามิตบำรุง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย คือการที่โรงเรียนมีความพร้อมในด้านสถานที่ บุคลากรให้การเอาใจใส่ หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนให้การสนับสนุน นักเรียนมีความกระตือรือร้น ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม การสร้างให้นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ เช่น การสร้างความรู้ความเข้าใจ ให้นักเรียนมีความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาจากขยะเพิ่มขึ้น หรือการที่สามารถสร้างรายได้ให้กับนักเรียนและช่วยเหลือในยามฉุกเฉิน

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่นำเสนอมาทั้งหมด สามารถสรุปเป็นผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ชุดกิจกรรมพัฒนาความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลบางนกแขวก จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ชุดกิจกรรมพัฒนาความรับผิดชอบ จำแนกเป็น 3 ด้านคือ 1) ความรับผิดชอบต่อตนเอง 2) ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ และ 3) ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน
2. ผลการประเมินความรับผิดชอบหลังการใช้ชุดกิจกรรมพบว่า ความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัยมีความแตกต่างกับก่อนการใช้ชุดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลบางนกแขวก จังหวัดสมุทรสงคราม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดถึงมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า ผลการประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้ดูแลเด็กด้านการส่งเสริมพฤติกรรมการแยกขยะของเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลกระดังงา จังหวัดสมุทรสงคราม ข้อเสนอแนะหลักสูตรไปสู่ปฏิบัติได้ มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่นๆ นั้น ควรปรับวิธีการจัดการเรียนรู้โดยให้เด็กได้เรียนรู้ในการปฏิบัติมากขึ้น
2. จากผลการวิจัยที่พบว่า ผลการประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้ดูแลเด็กด้านการส่งเสริมพฤติกรรมการแยกขยะของเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลกระดังงา จังหวัดสมุทรสงคราม การวัดและประเมินผลเหมาะสมต่อพัฒนาการของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นๆ นั้น ควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินพฤติกรรมการแยกขยะของเด็กด้วย
3. จากผลการวิจัยที่พบว่า ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการแยกขยะของเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลกระดังงา จังหวัดสมุทรสงครามสูงขึ้นกว่าก่อนดำเนินการนั้น ควรนำผลการศึกษาใช้โดยเทศบาลตำบลกระดังงา ควรส่งเสริมการคัดแยกขยะด้วยการจัดการขยะที่แยกแล้วอย่างเป็นระบบ และส่งเสริมการคัดแยกขยะในชุมชนด้วยการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดหาถังแยกสีไว้ในชุมชนอย่างครบถ้วน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยแบบมีส่วนร่วม โดยให้ผู้ปกครองเข้ารับการเรียนรู้คู่กับเด็ก แล้วนำผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปปฏิบัติจริงที่บ้าน
2. ควรศึกษาเชิงลึก หรือวิจัยเชิงคุณภาพเป็นรายครอบครัว เพื่อนำผลการศึกษาไปขยายผลต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กัลยรัตน์ ดารา. (2551). การพัฒนากิจกรรมคัดแยกประเภทขยะมูลฝอย ของผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลตำบลมหาสาร อำเภอมหาสารคาม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- นพวรรณ ธีระพันธ์เจริญ และนภัสนันท์ ลิ้มสันติธรรม. (2550). บทบาทเยาวชนในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กรณีศึกษาโรงเรียนเทศบาลสรรพสามิตบำรุง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. รายงานการวิจัยเสนอต่อคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- นพวรรณ ธีระพันธ์เจริญ, สุภารัตน์ ชัยกิตติพร และสมปราวณา สุขเกษม. (2551). การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมของเยาวชนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- พิทักษ์ ลีสกุล. (2552). การบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายในเขตเทศบาล ตำบลหมวกเหล็ก อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.